

Bogusław Schäffer

S·alto

na saksofon altowy
i solistyczną orkiestrę kameralną
for alto saxophone
and chamber orchestra of soloists

partytura i głosy
score and parts

Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Prawykonywanie
13 maja 1963
w Zagrzebiu
na festiwalu Muzički Biennale Zagreb
solista:
Alojzy Thomys – saksofon altowy
dyrygent:
Andrzej Markowski
Solistyczna orkiestra kameralna Filharmonii Krakowskiej

First performance
May 13, 1963
in Zagreb
at the Festival "Muzički Biennale Zagreb"
soloist:
Alojzy Thomys – alto saxophone
conductor:
Andrzej Markowski
Chamber orchestra of soloists of the Szymanowski Philharmonic, Cracow

Okładkę projektowała Bożena Rogowska

Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków, Al. Kosińskiego 11. Printed in Poland
Wyd. I - 485 egz. 25,3 ark. wyd. 17³/₄ ark druk.
Papier ofs. III kl. 90 g, N¹/₈. Fabryka Papieru w Boruszowicach
Podpisano do druku 2 VII 1965. Druk ukończono VIII 1965
Krak. Zakł. Graf. Nr 5. Kraków, ul. Karmelicka 16
Zam. nr 262. W-29. Cena 70. zł

Tytuł *S'alto* tłumaczy się dwójako: *s'alto* — saksofon altowy, oraz *salto* — skok, oczywiście w technice kompozytorskiej. Utwór — koncert na saksofon altowy i solistyczną orkiestrę kameralną — skomponowany jest wyłącznie pod kątem instrumentu solowego, który w swoich ograniczonych ramach posiada jednak bardzo szerokie możliwości ekspresyjne, dynamiczne i modyfikacyjne. W kompozycji zastosowano szereg środków krańcowo wirtuozowskich, mało znanych lub zgoła nie znanych literaturze saksofonowej, jak dwudźwięki oktawowo, fłażolety, saksofonowe efekty perkusyjne nałożone na największe fłażolety, a także grę na samym systemie kłapek oraz na części instrumentu. Tak szerokiej skali środków solistycznych musiała odpowiadać nowa technika „tła” orkiestrowego, które przez swą „powtarzaną zmienność” zapewnia zarówno różnorodność, jak i stopliwość materiału (w przeciwieństwie do głosu solowego orkiestra operuje wyłącznie czterema wymiarami dynamicznymi), skok w technice — polega tu — określając rzecz ściśle — na systemizacji atomizowanego materiału. W drugiej części koncertu po raz pierwszy zastosowałem czytany tekst jako materiał orkiestrowy (fragment z *Biesów* Fiodora Dostojewskiego, rozdział drugi (1—4). Jak w *Tertium datur* z r. 1958, i tu wprowadziłem partyturę w formie diagramu muzycznego.

Bogusław Schäffer

Realizacja kompozycji

Partytura *S'alto* składa się z trzech elementów: z partytury-diagramu, przeznaczonego dla dyrygenta, z głosu solowego, przeznaczonego dla solisty, a w partyturze tylko orientacyjnie zarysowanego, oraz z głosów pojedynczych instrumentów, które w partyturze również są jedynie orientacyjnie zaznaczone. Kompozytor zakłada, że dyrygent zapozna się ogólnie z materiałem solisty i zespołu, bliższe wniknięcie w materiał czy wręcz uczenie się go na pamięć nie jest ani konieczne, ani nawet pożądane: dyrygent powinien całą swą uwagę poświęcić czasowej reżyserii całości i skoncentrować się na samym efekcie tej swobodnej gry 32 instrumentów solowych. Problem technicznie najważniejszy — to rozbitcie całej materii na trzy warstwy dynamiczne. Fragmenty statyczne, oparte na tekście i muzyce, wymagają kilku osobnych prób, jeśli ma się osiągnąć coś więcej niż sam efekt osobliwości.

Głos saksofonu altowego pisany jest w dwu warstwach, w muzycznej, konwencjonalnej, i w graficznej, determinującej formy dźwięku, które w tej kompozycji są wyjątkowo ważne i bogato różnicowane.

Głosy orkiestrowe należy traktować solistycznie. Każdy instrument jest tu pozostawiony sobie, instrumentalności nawiązują kontakt jedynie z dyrygentem. Poszczególne wycinki należy opanować pamięciowo (są niedługie i proste) i traktować jako kody dynamiczne, które włącza się i wyłącza według planu orientacyjnego. Zarówno tekst muzyczny, jak i literacki należy przed pierwszą próbą kompozycji dobrze poznać.

The title *S'alto* has a double meaning: *s'alto* — alto saxophone, and *salto* — a leap (in the composer's technique, of course). The work — a concerto for alto saxophone and chamber orchestra of soloists — is written exclusively from the point of view of the solo instrument, which within its own limits possesses a vast range of possibilities of expression, dynamics and modification. In this composition a number of extreme virtuoso techniques have been applied which are almost or quite unknown in saxophone literature, among them two-note octaves, harmonics, saxophone percussion effects superimposed on the highest harmonics, and playing on the valve mechanism alone and on a part of the instrument. Such a large range of soloist's media necessitated a new technique in the orchestral "background" which, by means of its "repeated mutability", ensures both heterogeneity and fusibility of material (in contrast to the solo part, the orchestra has only four dynamic degrees). The leap in technique consists, strictly speaking, in systematizing the atomized material. In the second movement of the concerto I have used for the first time, as an orchestra element, a text read aloud by the members of the orchestra (an excerpt from Dostoyevsky's *The Possessed*, chap. II, paras. 1—4). The score of *S'alto*, like *Tertium datur* of 1958, is in diagram form.

Bogusław Schäffer

The Realization of the Work

The score of *S'alto* consists of three elements: a score-diagram, destined for the conductor; the solo part, for the soloist (in the score this is merely outlined for purposes of orientation), and parts for individual instruments (also merely outlined in the score). The composer assumes that the conductor will get generally acquainted with the material of the soloist and that of the ensemble; a more detailed study or learning it by heart is, however, neither necessary nor even desirable: the conductor should give all his attention to organizing temporal relationships and concentrate merely on the effect produced by this free play of 32 solo instruments. The most important of the technicalities in the work is the breaking down of the whole into three dynamic strata. The static sections, based on the text and music, call for a few separate rehearsals if anything more than a mere effect of strangeness is to be attained.

The part for the alto saxophone is notated on two strata: the conventional musical stratum and the graphic one determining the forms of the sounds, which, in the present work, are essential and very differentiated.

The orchestral parts should be treated as solo parts. Each instrument remains independent, the players being in contact only with the conductor. The individual sections should be learned by heart (they are short and simple) and treated as dynamic codes which are turned on or off according to the general plan. Both music and text should be thoroughly learned before the first rehearsal.

strumenti

saxofono alto solo	violino 1
flauto	violino 2
oboe	violino 3
clarinetto	violino 4
clarinetto basso	violino 5
fagotto	violino 6
tromba I	violino 7
tromba II	violino 8
corno	viola 1
trombone	viola 2
percussione I	viola 3
percussione II	viola 4
percussione III	violoncello 1
arpa	violoncello 2
celesta	violoncello 3
pianoforte	contrabasso

durata

15' 20" ca

Tekst • Testo • Texte

Fiodor Dostojewski: *Biesy*. Tłumaczenie Tadeusza Zagórskiego.

Fjodor Dostojewskij: *I Demoni*. Traduzione di Alfredo Polledro.

Fedor Dostojewski: *Les possédés*. Traduction de Borys de Schloezer

S'alto

I

- flauto
- oboe
- clarinetto
- clarinetto basso
- fagotto
- tromba I
- tromba II
- corno
- trombone

przy wejściu
na estradę
while walking onto
the platform
na miejscu
when seated

15"-25"

saxofono alto solo

- percussione I
- II
- III
- arpa
- celesta
- pianoforte

- violino 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

- viola 1
- 2
- 3
- 4

- violoncello 1
- 2
- 3

contrabasso

A $\text{♩} = 48$

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

f *sfff* *p*

B $\text{♩} = 60$ 1 2 3 4 25 6 7 8 9 30 *rall.* 11 12 13 14 35 16 17 18 19 40 **C** $\text{♩} = 48$ 1 2 3 4 45 6 7 8 9 50

fl. _____
 ob. _____
 cl. _____
 cl. b. _____
 fg. _____
 tr. I _____
 tr. II _____
 cor. _____
 trne _____
 sxf. *tacet* _____ *quasi ppp* _____ *mp* _____
 p. I _____
 II _____
 III _____
 ar. _____
 cel. _____
 pfte _____
 v. 1 _____
 2 _____
 3 _____
 4 _____
 5 _____
 6 _____
 7 _____
 8 _____
 va 1 _____
 2 _____
 3 _____
 4 _____
 vc. 1 _____
 2 _____
 3 _____
 cb. _____

cel. _____
pfte _____
 (3) _____
 (2) _____
 (1) _____

subito
♩ = 66

D 65 2 3 4 5 70 7 8 9 10 75 12 13 14 15 80

11 12 13 14 55 16 17 18 19 60 21 22 23 24

fl.

ob. *ob.*

cl.

cl. b.

fg.

tr. I

tr. II

cor.

trne

sxf. *ppp* *f* *tacet*

p. I

II

III

ar.

cel.

pfte

v. 1

2

3

4 (4)

5

6

7

8

va 1

2

3

4

vc. 1

2

3

cb.

subito $\text{♩} = 72$ E 1 2 3 4 85 6 7 8 9 90 11 12

subito $\text{♩} = 48$ F 1 2 95 4 5 6 7 100 9 10 11 12 105 14 15 16 17 110

fl.

ob.

cl.

cl. b.

fg.

tr. I

tr. II

cor.

trne

sxf. *tacet*

p. I

II

III

ar.

cel.

pfte

v. 1

2

3

4 (4)

5

6

7

8

va 1

2

3

4

vc. 1

2

3

cb.

mp-mf

19 20 21 22 115 24 25 26 27 120 29 30 31 32 125 34 35 36 37 130 39 40 41 42 135 44 45 46 47 140

fl.
ob.
cl.
cl. b.
fg.
tr. I
tr. II
cor.
trne
sxf.
p. I
II
III
ar.
cel.
pfte
v. 1
2
3
4
5
6
7
8
va 1
2
3
4
vc. 1
2
3
cb.

The image shows a page of a musical score for a symphony orchestra. The score is organized into measures, with rehearsal marks at measures 115, 120, 125, 130, and 135. A circled number '8' is placed above the saxophone part at measure 125. The saxophone part includes a 'tacet' marking from measure 20 to 24, followed by a dynamic marking 'f' at measure 29. The woodwind section includes parts for flute, oboe, clarinet, clarinet in B-flat, and bassoon. The string section includes parts for first and second violins, violas, first, second, and third violas, first, second, and third violas, and cellos. The percussion section includes parts for snare drum, cymbals, and triangle. The score uses various musical notations, including wavy lines for sustained notes, horizontal lines for rests, and arrows for accents or dynamics. The saxophone part has a wavy line with a circled '8' above it, and a dynamic marking 'f' below it. The woodwind parts have various wavy lines and horizontal lines. The string parts have various wavy lines and horizontal lines. The percussion parts have various wavy lines and horizontal lines.

subito $\text{♩} = 60$ 1 2 3 4 145 6 7 8 9 150 11 12 13 14 155 16 17 18 19 160 H $\text{♩} = 54$ 1 2 3 4 165 6 7 8 9 170

rall. $\text{♩} = 40$

fl.
ob.
cl.
cl. b.
fg.
tr. I
tr. II
cor.
trne

sxf. *tacet* *mp* *f*

p. I
II
III

ar.
cel.
pfte

v. 1 (1) (2)
2
3
4
5
6
7
8

va 1
2
3
4

vc. 1
2
3

cb.

11 12 13 14 175 16 17 18 19 180 21 22 23 24 185 26 27 28 29 190 31 32 33 34 195 36 37 38 39 200

ft.
ob.
cl.
cl. b.
fg.
tr. I
tr. II
cor.
trne
sxf.
p. I
II
III
ar.
cel.
pfte
v. 1
2
3
4
5
6
7
8
va 1
2
3
4
vc. 1
2
3
cb.

tacet
"mf"
mp
ff

Detailed description of the musical score: The score is organized into four systems of measures. The first system (measures 11-16) shows initial entries for several instruments. The second system (measures 17-24) features a 'tacet' for the saxophone and a dynamic change to 'mf' for the piano. The third system (measures 25-32) includes a dynamic change to 'mp' for the piano. The final system (measures 33-39) concludes with a dynamic change to 'ff' for the piano. The string section (v.) and woodwind sections (tr., cor., fg., cl., ob., fl.) have various rhythmic patterns and dynamics throughout the piece.

II

flauto
 oboe
 clarinetto
 clarinetto basso
 fagotto
 tromba I
 tromba II
 corno
 trombone

2 4

(A) 5 10 15

d = 54

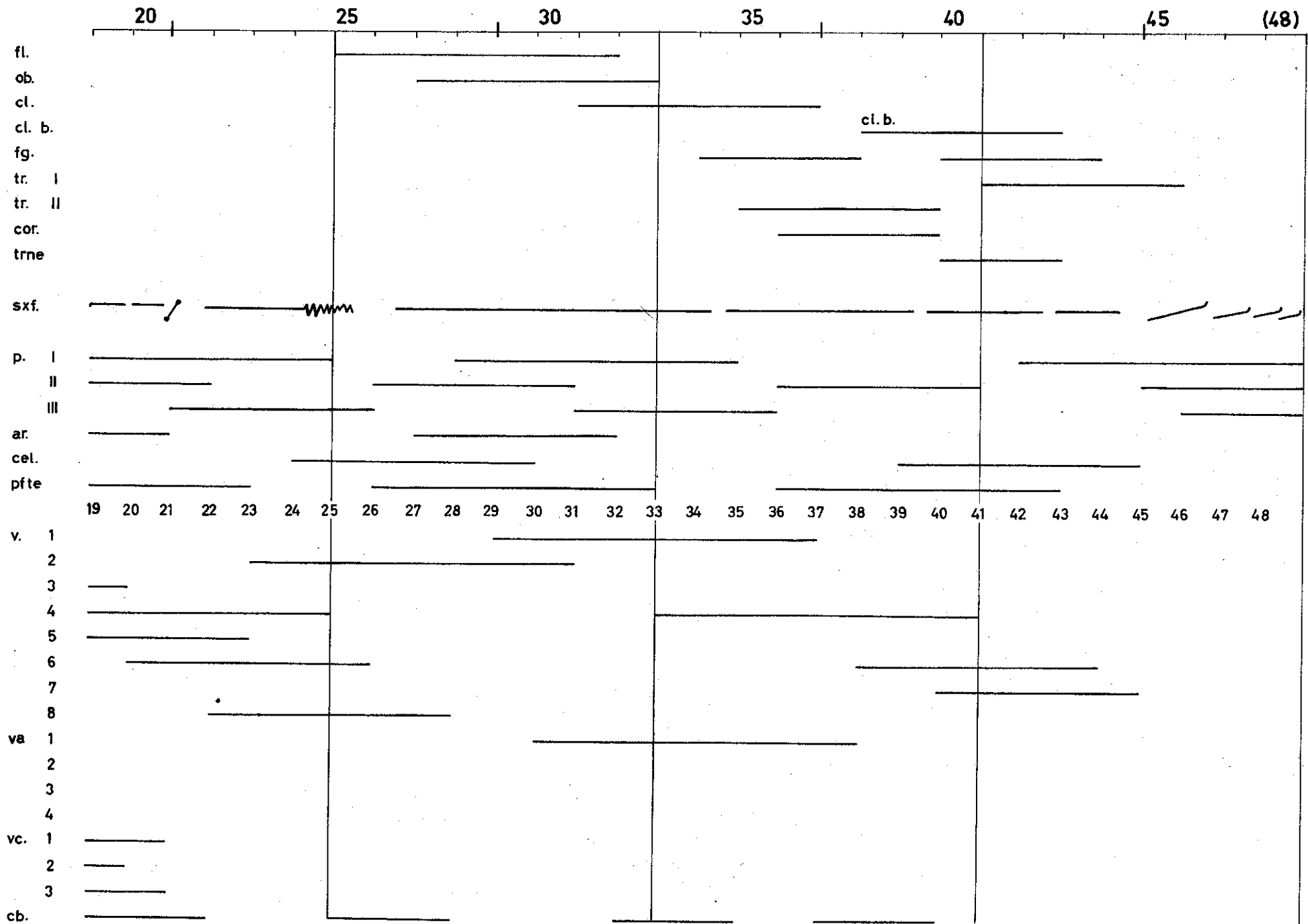
8 *quasi ppp*

FALSO !

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

dźwięk + okrzyk
 sound + shout

sfff "RIT" / "HOT" *p* *pppp*

coraz większe odległości pomiędzy kolejnymi wejściami (instr.)
intervals between successive entries gradually longer and longer (instr.)

fl.
ob.
cl.
cl. b.
fg.
tr. I
tr. II
cor.
trne
sxf.
p. I
p. II
p. III
ar.
cel.
pfte
v. 1
v. 2
v. 3
v. 4
v. 5
v. 6
v. 7
v. 8
va 1
va 2
va 3
va 4
vc. 1
vc. 2
vc. 3
cb.

(trne.)
(2)
(3)
(4)

IMPROV.
tacet

30" 15" 25"

1 2 3 4 5

(D) ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

fl.

ob.

cl.

cl. b.

fg.

tr. I

tr. II

cor.

trne

sxf. tacet

p. I sempre

II S.

III S.

ar. S.

cel.

pfte T&M S.

v. 1

2 S.

3 S.

4

5 S.

6

7 S.

8

va 1

2 S.

3 S.

4 S.

vc. 1 S.

2 S.

3 S.

cb.

← minim. 30"

1 (E)

20"

C-min. 2', max. 5'

2 3 4 5

40" 20" 24" 6"

fl.
ob.
cl.
cl. b.
fg.
tr. I
tr. II
cor.
trne.

sxf. II IMPROW.
- *ppp-mp*

p. I
II
III

ar.
cel.
pfte

v. 1
2
3
4
5
6
7
8

va 1
2
3
4

vc. 1
2
3

cb.

tacet

mp

etc.

2 3 4 5 6

NA
ZNAK
SOLISTY

PWM-5438

F

5

10

15

20

25

30

fl.
ob.
cl.
cl. b.
fg.
tr. I
tr. II
cor.
trne

$\text{♩} = 54$

(2)
(4)

1 2 3 4 5

sxf.

tacet

6

p. I
II
III
ar.
cel.
pfte

p. II

(cel.)

(ar.)

(pfte)

6 7 8 9 10 11 12

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

v. 1
2
3
4
5
6
7
8
va 1
2
3
4
vc. 1
2
3
cb.

(1)

(4)

(6)

(8)

(1)

(solo)
(2)

(solo)

cb.

